

HAGYOMÁNYOS NŐI SZEREPEK

Nők a populáris kultúrában és a folklórban

Válogatta, a szöveget gondozta és szerkesztette

KÜLLŐS IMOLA

Magyar Néprajzi Társaság
Szociális és Családügyi Minisztérium
Nőképviselői Titkársága
Budapest, 1999

Tartalom

Beköszöntő	11
Előszó (<i>Küllős Imola</i>)	13
Foreword (<i>Imola Küllős</i>)	18

Család, társadalom, munkamegosztás

A nők társadalmi és szexuális kiszolgáltatottsága a magyar feudalizmus utolsó másfélszáz évében a Dél-Alföldön (<i>Szenti Tibor</i>)	27
Egy női szerep – közösségi feladatok és egyéni lehetőségek a bábamesterség tükrében (<i>Deáky Zita</i>)	46
„Ez férfi, ez asszonyi munka...” Szokásjogi és etnikai sajátosságok a nemek szerinti munkamegosztásban (<i>Nagy Janka Teodóra</i>)	56
Adatok a Tolna megyei cigányság néprajzához. „Női dolgok” a szekszárdi oláh cigány (lovári) és az ócsényi beás cigány közösségek életéből (<i>Gémes Balázs</i>)	63
A nők szerepe a helyi társadalom önszerveződő folyamataiban (<i>Piróth István</i>)	75
Egy sajátos asszonyi státus – a csíkszentdomokosi „100 lejes feleség” (<i>Balázs Lajos</i>)	87

Folklór, irodalom, művészet

Népköltészetünk műfajainak nemek közötti megoszlása (<i>Katona Imre</i>) ...	95
Miért nem tudunk (sok esetben) semmit sem a magyar női folklórról? (<i>Víg Vilma</i>)	103
Női szerepek a siratókban (<i>Palya Bea–Sándor Ildikó</i>)	111
Lányok és asszonyok a XVI–XVIII. századi magyar közköltészetben (<i>Küllős Imola</i>)	121
A költőnő szerepe és társadalmi lehetősége a XVII–XVIII. században (<i>S. Sárdi Margit</i>)	135
Emily Dickinson három Bálint-napja (<i>Petróczi Éva</i>)	150
Dely Mária balladájának igaz története (<i>Lanczendorfer Zsuzsanna</i>)	159
Miért és hogyan női/leány műfaj az emlékkönyv? (<i>Vasvári Zoltán</i>)	181

Átöltözés és nemi szerepcserék az angol reneszánsz színházban (<i>Szőnyi György Endre</i>)	190
A szirén mint jelkép. Apokaliptikus szimbólumrendszer elemei a református ábrázolásokon (<i>Szacsvay Éva</i>)	200
A nők és a hangszerjáték (<i>Tari Lujza</i>)	209

Pszichológia, mitológia, néphit és kitekintés

Diana és Szent Hubertus. Vannak-e nemek közötti különbségek a kognitív képességekben? (<i>Séra László</i>)	229
Héra, a feleség archetípusa (<i>Szombati Ágnes</i>)	245
Nők a nemiségen innen és túl (<i>Keszeg Vilmos</i>)	259
Női tisztátalansági tabuk a magyar néphitben (<i>Csonka-Takács Eszter</i>)	266
„Az ifjú Aprakszejevna fejedelemszöny megkívánta...” Bűn, bűnhődés és bűnbocsánat egy orosz hősnőben (<i>Orosz György</i>)	273
Nők az ószövetségi héber családban (<i>Szigeti Jenő</i>)	281
Nőtípusok az ókori Indiában. Leány – Anya – Szerető – Aszkétanő (<i>Puskás Ildikó</i>)	291
Női identitás és ambivalencia két bambara mese tükrében (<i>Görög-Karády Veronika</i>)	303
A konferencia programja	317
A kötet szerzői	319

Contents

Preface	11
Foreword (<i>Imola Küllős</i>)	13
Foreword (<i>Imola Küllős, English version</i>)	18

Family, society, division of work

The social and sexual defencelessness of women in the last 150 years of Hungarian feudalism in the South of the Hungarian Great Plain (<i>Tibor Szenti</i>)	27
A female role – communal tasks and individual possibilities as seen in midwifery (<i>Zita Deáky</i>)	46
„This is man’s work, that is woman’s work...”. Customary law and ethnic characteristics in the division of labour between the genders (<i>Janka Teodóra Nagy</i>)	56
Contribution to the ethnography of Gypsies in Tolna County: „women’s affairs” in the life of a Vlach (Lovara) Gypsy community in Szekszárd and a Boyash Gypsy community in Ócsény (<i>Balázs Gémes</i>)	63
The role of women in the self-organizing processes of local society (<i>István Piróth</i>)	75
A special female status – the „100 lei wife” in Csíkszentdomokos (Romania) (<i>Lajos Balázs</i>)	87

Folklore, literature, art

Gender division of Hungarian folk poetry genres (<i>Imre Katona</i>)	95
Why do we know nothing (in many cases) about Hungarian female folklore? (<i>Vilma Víg</i>)	103
Female roles in the laments (<i>Bea Palya-Ildikó Sándor</i>)	111
Girls and women in 16th–18th century Hungarian popular poetry (<i>Imola Küllős</i>)	121
Role and social possibility of Hungarian poetess in the 17th–18th centuries (<i>Margit S. Sárdi</i>)	135
Emily Dickinson’s three Valentine Days (<i>Éva Petróczi</i>)	150
The true story of the ballad of Mári Dely (<i>Zsuzsanna Lanczendorfer</i>)	159

Why and how is the keepsake album a women's/girls' genre? (<i>Zoltán Vasvári</i>)	181
Cross-dressing and gender role changes in English Renaissance theatre (<i>György Endre Szőnyi</i>)	190
The siren as symbol (Elements of a system of apocalyptic symbols in Calvinist portrayals) (<i>Éva Szacsvay</i>)	200
Women and instrumental music (<i>Lujza Tari</i>)	209

Psychology, mythology, folk belief and outlook

Diana and Saint Hubert. Are there gender differences in our cognitive abilities? (<i>László Séra</i>)	229
Hera, archetype of the wife (<i>Ágnes Szombati</i>)	245
Women before and beyond sexuality (<i>Vilmos Keszeg</i>)	259
Female uncleanness taboos in Hungarian folk belief (<i>Eszter Csonka-Takács</i>)	266
„The young Princess Aprakseyevna desired...” Sin, atonement and absolution in a Russian epic (<i>György Orosz</i>)	273
Women in the Old Testament Hebrew family (<i>Jenő Szigeti</i>)	281
Female types in ancient India: Girl – Mother – Lover – Female Ascetic (<i>Ildikó Puskás</i>)	291
Female identity and ambivalence in two Bambara tales (<i>Veronika Görög-Karády</i>)	303
Conference programme	317
List of authors	319